

BUSTEAKTIONEN TIL LANDETS FRELSE ÅBENT BREV TIL BJØRN NØRGAARD

I anledning af dit debatindlæg i Politiken, 14. november 2020

At give det lutherske monarki bustevand var et kunstfagligt undervisningsprojekt på Kunstakademiets Billedkunstskoler i København, oktober-november 2020. En gipsafstøbning af Frederik den Femte, en afstøbning hvis herkomst er ubestemt, men givetvis nutidig og ikke barok, og som ikke figurerer i Akadimirådets konserveringskartotek, blev sænket ned i havnen, hvorved den mistede sit hoved. Den anonymt fremstillede kopi fik dermed et storslået endeligt fuld af historisk patos: Aktionen kan kun fortolkes som en posthum kongehenrettelse in effigie, men altså kun af busten. Helfigurens henrettelse in effigie ville også have medtaget de arme, der har udpeget de ugerninger, det danske Enevælde stod for før 1800, da bønderne endelig blev frie af navn og til dels også af gavn.

Enhver, der har arbejdet med kunstundervisning vil vide, at værkstedet kræver sit. Og værkstedet for politiske happenings kræver endnu mere: teori, gestus, fysik, materialebevidsthed, koreografi og dokumentation. Alle disse afgørende dimensioner var tilstede i ovennævnte politiske happening, der ikke bare er samtidskunstnerisk relevant på grund af opstandenes indhold i verden de seneste ti år, men også fordi ritualer med dukker eller billeder in effigie er så vigtig en del af Danmarkshistorien:

Eksempelvis blev Christian den Fjerdes forhenværende statsholder og rigshofmester, Corfitz Ulfeldt henrettet i effigie i Københavns slotsgård i 1663 på foranledning af C4's efterfølger, F3. Der blev fremstillet en dukke af Ulfeldt, som blev fyldt med rigtige, men gamle tarme for at gøre virkningen af parteringen mere realistisk. I forhold til effigiehenrettelsen i 1663 er den, der blev foretaget forleden ganske nænsom. Den indeholder tilmed så meget kunstteoretisk snilde, at man forledes til at tro, at den "druknede" buste af 2020 var en kopi af en kopi af en oprindelig afstøbning. Det, der indskriver den nylige politiske happening i Barokken, er dermed slet ikke henvisningen til F5 som regerende enevoldskonge, men derimod simulationen af busten. Og problemet, der skal løses af Akadimirådet, er følgende: Hvor er kopien af afstøbningen, når den druknede blot var en kopi af en kopi? Er den forsvundet ligesom hovedet af den lille havfrue i sin tid: Forsvundet for altid?

Det er meget sandsynligt, at der kan komme vigtig litterær inspiration ud af dette ganske imponerende simulationsforløb: Corfitz Ulfeldts hustru, C4's datter, Leonora Christine, der sad indespærret i Blåtårn i 22 år på grund af Corfitz Ulfeldts landspolitiske ugerninger, benyttede sit lange fængselsophold til at grundlægge dansk litteratur med beretningen *Jammers Minde*. Leonora Christina slap ud af Blåtårn i 1685, men hendes manuskript udkom først i bogform i 1869, dvs. 184 år senere. Gad vide, hvad der udkommer i 2204, såfremt den geniale Katrine Dirckinck-Holmfeld skal straffes, sådan som den bizart hævnerrige, fordums professor Jesper Christiansen har forlangt det flere gange. – Jeg har en formodning om, at der vil foreligge en afhandling om undervisning i reflekteret institutionskritik på en kunstskole, og om hvorfor denne undervisning ikke har noget med kunstskolens bureaukratiske plads i staten at gøre: Undervisningsbaseret institutionskritik er jo først og fremmest undervisning. Og Billedkunstskolerne er først og fremmest værksteder for læring, for videregivelse af kunstviden og for forskning gennem kunstnerisk praksis.

Men der er sket ubodelige "sletninger" de seneste år (for nu at bruge trumpisternes udtryk "cancel", når de vil forsvare sydstaternes mindesmærker i USA): Nedrivningen af Ungdomshuset i 2007, hvor selveste Rosa Luxemburg havde talt 100 år før,

og nedlæggelsen af Kvinfos Bibliotek, som forhenværende kulturminister Mette Bock forestod, hvorved fine tekstsamlinger bl.a. om og af kvindelige billedkunstnere blev gjort utilgængelige eller måske forlagt, ligesom alle oplysningerne om kopieringen af F5-busten er det.

Så det, der er sket, er det modsatte af en *Kunstens Minde*, som du synes at antage.

Tillad mig til sidst en alvorlig historisk korrektion: Såvel søndersprængningen af Buddhastatuerne i Afghanistan som søndersprængningen af de hellenistiske tempelbygninger i Palmyra er islamisters værk mange hundrede år efter, at Islam er blevet officiel statsreligion i Afghanistan og Syrien. Det er hævnghærrighed over for gamle religioner og deres kunst. Skulle noget lignende være sket forleden på Kongens Nytorv, så havde det krævet, at den jakobinske revolution var nået til København i 1789, at københavnernes havde hentet den skizofrene Christian den Syvende til byen og guillotineret ham, men glemt at fjerne Busten af F5 fra Kunstakademiet, mens den danske revolution rasede: Endelig at de kunststuderende fandt busten nu, 231 år senere, vidste, hvem den forestillede så mange år efter den danske republiks grundlæggelse og så smadrede den for at chokere verden. – Det er lige det modsatte, der skete forleden på Kongens Nytorv 1. Det lutherske monarki blev repareret: Bustevandet gendøbte det. Katrine Dirckinck-Holmfeld har fortjent at blive lynrehabiliteret og indsat i et kunstprofessorat. Alle danske institutioner skylder hende stor tak: Hun har sørget for, at de kan overleve lidt endnu midt i opstandenes tidsalder.

Venlig hilsen,
Carsten Juhl, 15-11-2020